

Esi- ja perusopetuksen järjestyssääntömuutos mobiililaitteiden käyttöön liittyen 1.8.2025 alkaen

SIVLTK 02.06.2025
137/12.00.02/2025

Valmistelija

sivistysjohtaja

Eduskunta on 29.4.2025 hyväksynyt puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä koskevat lakimuutokset. Uudistunut perusopetuslaki tulee voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslaki muuttuu siten, että se kieltää oppilailta mobiililaitteiden, kuten puhelimen, tabletin, kannettavan tietokoneen, kuulokkeiden, kellopuhelimien ja älykellon käytön oppitunneilla. Oppilaat saavat käyttää mobiililaitteita oppitunneilla vain oppimisen apuvälineen opettajan luvalla. Käyttö on sallittu rehtorin tai opettajan luvalla myös oman terveydenhoidon (kyseessä yleensä pitkäaikaissairaus esim. diabeteksen hoito). Tällöinkään puhelinta tai mobiililaitetta ei saa käyttää opetusta tai oppimista häiritsevällä tavalla. Suullisessa tai kirjallisessa luvassa tulee huomioida, koskeeko lupa oppitunnin lisäksi välitunteja, ruokailua, siirtymisiä tai muuta opetuksetonta aikaa. Jos oppilas tarvitsee mobiililaitetta terveydenhoitoon tai apuvälineen oppitunnin tai koko koulupäivän ajaksi, tulee lupa myöntää. Jos kyseessä on pitkäaikaissairaus, ei lupaa ole tarpeen pyytää toistuvasti, vaan se myönnetään esimerkiksi koko lukuvuoden ajalle.

Perusopetuksen järjestäjän tulee päivittää omat järjestyssääntönsä lakimuutoksen mukaisesti elokuun alkuun mennessä. Paikallista opetussuunnitelmaa ei tarvitse muuttaa. Muutos mahdollistaa laitteiden käytön rajoittamisen tai kieltämisen myös muuna kouluaikana.

Opetushallitus suosittelee, että opetuksen järjestäjät laativat välitunneille, siirtymisiin ja ruokailuihin sellaiset järjestyssäännöt, jotka edistävät turvallista opiskeluympäristöä, oppimista ja keskittymiskykyä, rajoittavat puhelinten häiritsevää käyttöä, edistävät liikunnallista elämäntapaa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä hyviä ruokailutapoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että puhelinten ja mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan tai niiden käyttö kielletään kokonaan välitunneilla ja siirtymissä.

Perusopetuslain 29 § määrittelee reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa puhelinta ja muuta mobiililaitetta voi käyttää oppitunnin aikana. Perusopetuslain 29 § velvoittaa opetuksen järjestäjät määräämään järjestyssäännöissä puhelinten ja muiden mobiililaitteiden säilytyksestä koulupäivän aikana muulloin kuin oppitunneilla. Välituntien, ruokailun ja muun opetuksettoman ajan osalta opetuksen järjestäjälle on annettu toimivalta määritellä käyttö ja säilytys järjestyssäännöissä. Sääntely koskeen kaikkia puhelimia ja mobiililaitteita, eikä ole merkitystä sillä, kuka laitteen omistaa. Tämä tarkoittaa koulun, oppilaan, huoltajan tai jonkun muun omistamia laitteita.

Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä välitunnin aikana. Koulu voi esimerkiksi määrätä, että puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö on kielletty kaikilla välitunneilla tai tietyllä välituntialueella. Opetuksen välissä olevat välitunnit on yleisesti tarkoitettu oppilaiden virkistäytymiseen ja yhteisöllisyyden ylläpitämiseen, minkä

osaltaan voidaan katsoa edistävän opetuksessa jaksamista ja keskittymistä.

Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä myös ruokailun aikana. Ruokailu on opetussuunnitelman perusteiden mukaista ohjattua ja kasvatuksellista toimintaa, jossa harjoitellaan hyviä ruokailutapoja ja -tottumuksia. Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Ruokailuhetkien aikana keskitytään yhteisöllisyyteen ja ruokailun rauhallisuuteen.

Järjestysäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä lisäksi siirtymien aikana. Siirtymillä tarkoitetaan siirtymistä luokasta, opetustilasta tai oppimisympäristöstä toiseen, esimerkiksi liikuntapaikoille tai ruokailuun.

Mobiililaitteen välttämätön käyttö tulee kuitenkin aina sallia. Välttämättömällä käytöllä tarkoitetaan esimerkiksi yhteydenottoa huoltajaan opettajan luvalla, jos oppilas on sairastunut. Oppilaalla on aina oikeus ilman koulun henkilöstön lupaa hätätilanteessa ottaa yhteyttä viranomaiseen, esimerkiksi soittaa hätänumeroon. Välttämätöntä käyttöä ei voi kieltää järjestyssäännöissä.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arvioinut mobiililaitteiden käytön rajoittamisen lainasäädännön perustuslain mukaisuuden. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntely mobiililaitteiden käytön rajoittamiseksi työpäivän aikana muutoin kuin oppitunneilla ei muodostu ongelmalliseksi. Eduskunnan sivistysvaliokunta on mietinnössään pitänyt tärkeänä opetuksen järjestäjän mahdollisuutta määrätä käyttökielto koko koulupäivän ajaksi. Asiaa on sivistysvaliokunnan mukaan hyvä tarkastella mm. ikäsidonnaisesti.

Viikolla 22 kuullaan oppilaiden ja henkilökunnan sekä kodin ja koulun yhteistyöryhmien (hallintosäännön mukainen elin, joka koostuu 0-9 lk:n oppilaiden vanhemmista ja ryhmät ovat koulukohtaiset; Vetelin keskuskoulu, Tunkkarin koulu ja Ylipään koulu) näkemyksiä mobiililaitteiden käyttämisestä opetuksettomana aikana. Lisäksi opetustoimen johtoryhmä on käsitellyt asiaa kokouksessaan viikolla 22.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Keltti-Heikkilä Maria

Päätösehdotus

Esitys annetaan kokouksessa.

Päätös
